

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'קפט

ערב שבת קודש
פרשת אחרי קדושים
ט' באייר התשע"ז

יוצא לאור על ידי
צעירי אגודת חב"ד באה"ק

יום חמישי

ט"ו באייר

סוף זמן קידוש לבנה לכתחילה - יום רביעי
בלילה, אור ליום חמישי, שעה 2 ועשר דקות.

היתה בליל ט"ו, מכל מקום ההקרבה היתה ביום והעיקר הוא
ההתחלה, לכן אוכלים מצה ביום י"ד - אג"ק ח"ב עמ' שנב. עם
זאת, ניתן לקיים את המנהג גם בליל ט"ו באייר, וכך נהג הרבי ברוב
השנים (הרה"ח ר"ל ש' גרונר).

מנהגנו לאכול מצה בסעודת היום בפסח שני.

בראשונה, בשיחות אחרון של פסח תשכ"ח אמר הרבי, שיש
להימנע ולא להיות ביום י"ד באייר בתוך ט"ו מיל סמוך לירושלים.
וזאת אף שעדיין צ"ע בנושא, ובמיוחד שרבו האוסרין להקריב פסח
בזמן הזה - כיוון שלדעת הר"ח [או רבנו יחיאל] מפריס ישנו החיוב
דפסח גם עכשיו, ובפרט שלדעת רבי (שהרמב"ם פסק הלכה
כמותו) פסח שני הוא 'רגל בפני עצמו' וחיבין עליו כרת. אך לאחר
שהשתנה המצב, עקב כך שמאז הניצחון בששת הימים מחזרים
ללא הרף אחרי הגויים למסור להם הכול וכו', נשתנה הדין כאמור
בפנים.

הקושיות שכתב הגרש"י ז"ל לרבי על פסקו הראשון, נדפסו
בהוספות לס' 'חידושים וביאורים בש"ס' ח"א עמ' שמו, והתשובות
עליהן נדפסו שם בפנים ס' ט, וכן בס' 'שערי הלכה ומנהג' ס' ריב,
ובכ"מ.

9 הרבי הביא מס' 'דרכי חיים ושולם', שאף שאכילת פסח שני

'הפצת היהדות': ספר חובה לשליח ולכל יהודי

החובה לקרב יהודים לתורה ואין לעשות זאת -
לאור תורתו והדרכתיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

הספר מציג את גישתו הייחודית של הרבי לנושא זה,
מפרט את שפע הברכות המובטחות לעוסקים בכך,
ומביא שלל הוראות באשר לכל ההיבטים
בפעולת קירוב הלבבות

ליקוט: הרב אברהם שמואל בוקיעט • עריכה: מנחם ברוד •
הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

הפצה: קה"ת, חי. להשיג בחנויות הספרים ובטל' 1700-704120

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

הלכות ומנהגי חב"ד

פרקי אבות - פרק ג.

יום שלישי

י"ג באייר

יום השנה לפטירת הו"ח א"א נר"נ ובעל מידות ר' ישראל אריה לייב שניאורסאהן ע"ה (תרס"ט תשי"ב), אחיו של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו⁵. בתפילת מנחה היום - אומרים תחנון⁶.

יום רביעי

י"ד באייר - פסח שני

אין אומרים תחנון (גם לא בקריאת שמע שעל המיטה הלילה)⁷.

"אין עתה היכולת והאפשרות לשנות (ולבנות) כפי הדרוש להקרבת קורבן פסח וכו' - ולכן גם אין מקום שלא להיות בערב פסח או ב"ד באייר קרוב לירושלים ת"י"⁸.

קריאת 'שניים מקרא ואחד תרגום': למנהג רבותינו נשיאינו יש לקרוא 'ראשון' או גם 'שני' בליל שישי (יום חמישי בלילה). בעש"ק אחר חצות², קוראים את כל הפרשה, ואומרים (בסיום שתי הפרשות) את שתי ההפטרות: של פרשת אחרי 'הלוא כבני כושיים', ושל פרשת קדושים "הלדרוש אותי" (יחזקאל כ, ב.כ. בכמה חומשים לא נדפסה כלל).

בשבת קודש לפני תפילת שחרית קוראים שוב 'שביעי', ללא הפטרה. למנהג הרגיל³ - קוראים רק בעש"ק אחר חצות את כל הפרשה עם שתי ההפטרות.

שבת קודש פרשת אחרי קדושים

י" באייר

הפטרה: "הלוא כבני כושיים" (עמוס ט, דטו)⁴.

(1) היום יום, ד' טבת.

(2) חצות - בת"א בשעה 12:38.

(3) היום יום ל' סיוון, ספר המנהגים עמ' 25 (בשני המקומות לא נזכרה כלל הנהגת רבותינו, ומשמע שהיא איננה הוראה לרבים).

(4) לוח כולל-חב"ד, משר"ע אדה"ז (רפד, יג) כמנהג האשכנזים, שלא כרוב הפרשות המחוברות בהן מפטירים בהפטרות הפרשה השנייה, ומקורו ממדכי (פ"ד דמגילה ס"ו תתלא), שם משמע שהטעם לזה הוא משום שמעדיפים שלא להפטיר בהפטרות קדושים "התשפוט", שיש בה מתועבות ירושלים [וכבר העירו, שטעם זה אינו אלא להאשכנזים המפטרין אותה כשפ' קדושים נפרדת, משא"כ הספרדים שמפטרין אז "הלדרוש", מפטירין אותה גם בפ' אחו"ק, וכיוון שמנהגנו בפרשות נפרדות כמותם, צ"ע מדוע אין נוהגים כמותם גם במחוברות]. ובס' אגודה (שם, אות מז) כתב מפני שבהפטרות אחרי יש מעין שתי הפרשות (הובא בלבוש ס"ו תצג ומחצית השקל שם). וראה בארוכה בס' 'בין פסח לשבועות' פ"ד הע' מז.

למעשה נפוץ אצלנו לקרוא בקריאת שמו"ת את שתי ההפטרות, ז"א גם את "הלדרוש אותי" (כמנהגנו בכל הפרשות המחוברות), אף שלפ"ד האגודה הנ"ל הפטרת 'אחרי' מתאימה לשתי הפרשות. וכן משמע ברשימות היומן' עמ' קצו, שמדובר בה על 'פרשות מחוברות' כשהפרשה השניה לפי התאריכים דאז היא פ' אחו"ק.

(5) לוח כולל-חב"ד. וראה קובץ י"ג אייר' (קה"ת תשנ"ב). צילום מצבתו ב"מי חב"ד" ביום זה. ראה אודותיו בס' 'תולדות לוי צחק' (הוצאת קה"ת, כפר-חב"ד. מהדורה רביעית, תשנ"ה, פרק טו). נפטרו בליברפול שבאנגליה. ע"פ בקשת כ"ק אדמו"ר הועלה ארונו לארה"ק, ונטמן בחלקת חב"ד בעיה"ק צפת ('ימי חב"ד').

(6) סידור אדמו"ר הזקן, תפילת שחרית לפני 'למנצח... יענך'. (7) סידור אדה"ז שם. וכתב הרבי: "ובהו חידוש גדול (וצע"ג ליישובו): עיקר ענין פסח-שני צריך להיות (לכאורה, על-דרך פסח ראשון) בליל ט"ו, ואפילו הקרבנו הוא לאחר התמיד (מנחה) - ולכן מוסיף (מחדש) שם "שהוא י"ד באייר" - 'התועדות' תשד"מ ח"ב עמ' 1056.

גם במוצאי היום, כיוון שהוא הזמן דאכילת הפסח, שלא בא מתחילתו אלא לאכילה - נוטה הרבי לומר שאז יש לנהוג בקריאת שמע שעל המיטה כבמוצאי שבת ולא לומר תחנון (אבל במוצאי ראש-חודש וכדומה, אין סיבה מספקת כל-כך שלא לומר תחנון, מכיוון שאז מתחיל כבר יום ב' בחודש - התועדות תשמ"ג ח"ג עמ' 1414, בלתי מוגה. וראה הדעות בזה בכף החיים ס"ק לא ס"ק יד).

(8) מכתב מי"ג אייר תשל"ה, 'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"ב ס"י ריג.

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ט' באייר ה'תשע"ז - ט"ז באייר ה'תשע"ז

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ט' באייר	הלי טומאת מת פרק ג-ה.	הלי שכירות פרק יב.	מ"ע קז.
ש"ק	י' באייר	פרק ו-ח.	פרק יג.	מ"ע קז.
א'	י"א באייר	פרק ט-יא.	הלי שאלה ופקדון.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קז.
ב'	י"ב באייר	פרק יב-יד.	פרק ב.	מ"ע קז.
ג'	י"ג באייר	פרק טו-יז.	פרק ג.	מ"ע קז.
ד'	י"ד באייר	פרק יח-כ.	פרק ד.	מ"ע קז.
ה'	ט"ו באייר	פרק כא-כג.	פרק ה.	מ"ע קז.
ו'	ט"ז באייר	פרק כד-כה. הלי פרה אדומה.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ו.	מ"ע קז. קיג.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחה החמה	זמן ק"ש	חצות והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	ד' 120 לפני הזריחה	ד' 72 לפני הזריחה							
ו', ט' באייר	3.34	4.32	4.57	5.59	9.13	12.38	1.11	7.23.5	7.49
ש"ק, י' באייר	3.33	4.31	4.56	5.58	9.12	12.38	1.11	7.24.3	7.50
א', י"א באייר	3.31	4.30	4.55	5.57	9.12	12.38	1.11	7.25.0	7.51
ב', י"ב באייר	3.30	4.29	4.54	5.56	9.11	12.37	1.11	7.25.7	7.52
ג', י"ג באייר	3.28	4.28	4.53	5.56	9.11	12.37	1.11	7.26.4	7.53
ד', י"ד באייר	3.27	4.27	4.52	5.55	9.10	12.37	1.11	7.27.1	7.53
ה', ט"ו באייר	3.26	4.26	4.51	5.54	9.10	12.37	1.12	7.27.8	7.54
ו', ט"ז באייר	3.24	4.25	4.50	5.53	9.10	12.37	1.12	7.28.5	7.55

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
*** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
אחרי-קדושים	6:47	8:02	7:02	8:05	6:54	8:06	7:03	8:04
אמור	6:52	8:08	7:07	8:11	6:59	8:12	7:08	8:09

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונב

מערכת: לוי יצחק שייקביץ, יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: המרכז לעזרי שליוחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 03-3731777, פקס: 03-9606169, ISSN 0793-7474

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

"וספרתם לכם"

גילוי חב"ד שבנפש

[..] לפני שנהג הרב המגיד להתחיל הלימוד או הסיפור, היה הרב המגיד קורא בקול תחנה ובקשה: א"ל הוי' ויאר לנו. ובסוף הלימוד או הסיפור בגמר שעת הלימוד, נהג הרב המגיד לומר: יהי רצון שיאיר ויתגלה אור חיה יחידה בחב"ד שבנפש בגילוי ובהצלחה.

מורנו הבעש"ט והרב המגיד היה דרכם בקדש, שספירת העומר נהג כל אחד מהם בזמן נשיאותו, לספור כעובר לפני התיבה בבית הכנסת. כאשר הרב המגיד ספר ספירת העומר במנין לפני העמוד בתפלת ערבית, ליל התקדש הוד שבהוד, הרגיש רבנו הזקן את גילוי חב"ד שבנפשו. ומאז ראה רבנו הזקן במוחש את קיום תפלת וברכת המגיד – א"ל הוי' ויאר לנו; ותפלתו וברכתו של הרב המגיד שאצלו – רבנו הזקן – מאיר חב"ד שבנפשו בהתגלות בהצלחה מופלגה בזמן במחשבה וכן בכתיבה בסגנון קצר המחזיק את המרובה.

(ספר השיחות תש"ו עמ' 20-19, תרגום מאידיש)

בנים זכרים חסידים

ידוע שאדמו"ר האמצעי היה נוהג בל"ג בעומר לצאת לשדה, והיו רואים אז הרבה מופתים בנוגע לנשים עקרות שעל ידי ברכתו נפקדו בבנים זכרים חסידים. [בשאר זמנים שהיו באים אליו לבקש ברכה על ילדים, היה נוהג לשלוח לאחיו ר' חיים אברהם, ור' חיים אברהם היה לובש הכובע (או ה"שטריימל") וכו', מה שאין כן בל"ג בעומר, בצאתו לשדה, היה בעצמו מקבל הבקשות ומברך בבנים זכרים חסידים].

(תורת מנחם כרך א עמ' 60)

בשליחות הרבי – כל יום הוא חיוב לעצמו

בנוגע למילוי השליחות של הרבי – יש לימוד והוראה מכללות עניין ספירת העומר: ספירת העומר – אין לה תשלומין, שאם שכח ולא ספר כל היום, אינו יכול לספור למחרתו בברכה. מה שאין כן חג השבועות – יש לו תשלומין כל שבעה, שאם לא הקריב הקרבנות בחג השבועות, יכול להקריבם בימי התשלומין. וטעם החילוק בפשטות – כי, חיוב הקרבנות בחג השבועות אינו על שבעה ימים, אלא על יום אחד בלבד, ואם לא הקריבו ביום זה, יכולים להשלים בימי התשלומין, שמצד עצמם אין בהם חיוב, כי אם בתור תשלומין, מה שאין כן בספירת העומר שהחיוב הוא על כל מ"ט הימים, לא שייך שיום פלוני יהיה תשלומין ליום שלפניו, כיון שיום זה מצד עצמו חייב בספירת העומר.

ועל-דרך מצות תלמוד תורה שלא שייך בה תשלומין – מכיון שחיוב תלמוד תורה הוא בכל יום ובכל רגע, הרי לימודו הוא מצד החיוב שביום זה וברגע זה (ודיו שיפקיע את עצמו), ולא בתור תשלומין על היום והרגע שלפניו.

(תורת מנחם כרך א, עמ' 64-65)

"הסתכל בשלושה דברים"

דבר פלא במילה "גאולה": היא מורכבת מאותן אותיות של "גולה", אלא שבתוספת אל"ף – אלופו של עולם • ולכאורה: הייתכן שהגאולה העתידה – על כל מעלותיה, גילוייה וחידושיה הצפויים – אינה אלא אותה "גולה" עצמה (בתוספת אל"ף)?! • ביאור הדברים על-פי הוראת המשנה בפרקי אבות של שבוע זה • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

והצלתי, וגאלתי ולקחתי, והלשון החמישי – "והבאתי". ואף-על-פי שכוונת כל לשונות אלו הוא התוכן הכללי דיציאה מגלות, ישנו עילוי בלשון "גאולה"; ויש לומר שבגלל מעלה זו נקראת (כל גאולה, ובמיוחד –) גאולה האמיתית והשלימה (בפי כל ישראל) בשם "גאולה" (סתם) [דווקא הגאולה האחרונה היא הגאולה האמיתית והשלימה (בה"א הידיעה)], כיוון שמילה זו (גאולה) מבטאת את התוכן דגאולה האמיתית והשלימה.

ב. במילה "גאולה" רואים אנו דבר פלא: תיבת "גאולה" היא אותן אותיות דתיבת "גולה" (גלות) אלא בתוספת אל"ף!

וכדאיאת במדרש⁹ שבמילה "גולה" ("וגולה על

ש, ש, ח.

(7) דאף שכל גאולה (גם גאולה פרטית שאינו "גאולה דגלות... אלא שיגאלנו מן הצרות כו") "שם גאולה עלה" (מגילה יז, ב ובפרש"י) – הרי זה חידוש, ומובן (מזה גופא) שעיקר שם גאולה הוא בנוגע ל"גאולה דגלות" (ששלימותה תהיה בגאולה האמיתית והשלימה). וכפשטות דברי רבא בגמרא מגילה שם: גאולה בשביעית... מתוך שעתידין ליגאל בשביעית לפיכך קבעוה בשביעית. ורק אח"כ מבאר ש"מלחמה נמי אתחלתא דגאולה היא".

(8) וכלשון ניגון (חב"ד) הידוע: זאל שוין זיין די גאולה [כפי שניגנו לפני שיחה זו]. ועוד לשונות וניגונים כיו"ב – ע"פ מנהג ישראל.

(9) ויק"ר ס"פ אמור (ספ"ב). שהש"ר פ"ד, ז. קה"ר רפ"ד.

א. בקשר עם המדובר לאחרונה! אודות הגאולה האמיתית והשלימה, שמחכים לה בכל יום, ומקווים שתבוא בכל יום – כפסק-דין בהלכה שהנודר שלא ישתה יין ביום שיבוא המשיח, אסור לו לשתות יין לעולם² – ואודות הפעולות שצריך כל יהודי לעשות כדי להביא את הגאולה – מתאים להתעכב ולבאר את תוכן עניין הגאולה, ובוה יקל להבין (מה צריך להיות תוכן) העבודה הנדרשת בכדי להביא את הגאולה, וכיצד יש להתכונן למצב הגאולה.

תוכנו של כל דבר מתבטא בשמו³. כן הוא גם בנוגע להגאולה – יכולים אנו לקבל מושג מתוכנה על-ידי התבוננות בפירוש שמה – "גאולה".

עניין הגאולה מצויין בתורה בביטויים שונים. החל מד' הלשונות של גאולה⁴ בכתוב⁵: "והוצאתי,

(1) שיחות: כ"ח ניסן. ש"פ שמיני. ש"פ תז"מ.

(2) רמב"ם הל' נזירות פ"ד ה"א.

(3) ראה שעהיו"א פ"א. וראה בארוכה בזה תשובות וביאורים (קה"ת, תשל"ד) ס"א*. לקו"ש ח"ו ס"ע 35 ואילך, ובהערות שם. וש"נ.

(* אגרות קודש כ"ק אדמו"ר ח"א ס"ע רפח ואילך. המו"ל.

(4) שהם גם ד' לשונות של גאולה העתידה (ראה ירושלמי פסחים פ"י ה"א. ד"ה והיה אור הלכנה תרנ"ד. ד"ה לכן אמור לבני" תרנ"ח. תרע"ח. וראה ספר הליקוטים – דא"ח צ"צ ערך גאולה ס"ג. וש"נ). וראה גם בחיי וארא ו, ח.

(5) וארא ו, יז.

ונמצא, שתוכן השמות הנ"ל ("ישראל" ו"ארי לייב") הוא בדוגמת תוכן העבודה דצדיקים ובע"ת, "אחרי" ו"קדושים".

עפ"ז מובן שחיבור שמות אלו יחדיו ("ישראל ארי לייב") להיותם שם של אדם אחד – הוא ע"ד ובדוגמת חיבור ב' אופני העבודה דצדיקים ובע"ת, "אחרי-קדושים":

עבודת הצדיקים כשלעצמה, ללא העילוי דעבודת התשובה – יש בה חסרון, וכמרומו בלשון חז"ל: "אע"פ שחטא ישראל הוא", היינו, שנמצא אמנם בדרגא ד"ישראל" (עבודת הצדיקים), אבל אעפ"כ, מכיון שאין בו עדיין העילוי דעבודת התשובה – הרי זה ענין של "חטא", מלשון חסרון, ובלשון הכתוב: "אין צדיק אשר יעשה טוב ולא יחטא".

ולא עוד, אלא שזהו חסרון גדול ביותר, עד כדי הבהלה – כי:

ענין הגאולה קשור עם "לא תבא צדיקייא בתיובתא", היינו, שע"י עבודת התשובה אצל צדיקים פועלים את ענין הגאולה, ובלשון הידוע: "אפילו אם הי' צדיק אחד חוזר בתשובה שלימה בדורו הי' בא משיח". ולכן, בהתחשב עם העובדה שמדובר אודות גאולת כל בני"י, הגאולה ד"שכינתא בגלותא", בנין ביהמ"ק, וגילוי אלקות בכל העולם כולו, ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר גו" – הרי מובן, שהחסרון דעבודת התשובה אצל צדיקים הוא חסרון הכי מבהיל, מכיון שע"י מעכבים, רחמנא ליצלן, את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו!

ומזה מובן, שגם בעבודת הצדיקים צריך להיות העילוי דעבודת התשובה, היינו, שגם אצלם צריך להיות ענין הירידה למטה לברר בירורים [ע"ד ההוראה ד"אחרי מות שני בני אהרן", שעיקר העבודה היא – דירה בתחתונים (כנ"ל ס"ג)], עד לברור דלעו"ז, ובפשטות – לצאת לרחוב כדי לקרב יהודים שרחוקים מיהדות ולעשות מהם "בעלי-תשובה".

וע"י עבודה זו נפעל גם בעבודתם (של הצדיקים) העילוי ד"קדושים", היינו, שעבודתם תהי' (לא רק באופן של מדידה והגבלה, כפי המדרגה, אלא גם) באופן שלמעלה ממדידה והגבלה, עבודה של קב"ע ומס"נ, ועד לחיבור שניהם יחדיו (באופן ד"נמנע הנמנעות" – מצד הענין ד"קדושים תהיו כי קדוש אני", "יכול כמוני" (כנ"ל ס"ו)), היינו, שהעבודה המסודרת דקיום התומ"צ חדורה ונעשית מתוך תנועת הקב"ע ומס"נ שלמעלה ממדידה והגבלה.

וזוהי גם ההוראה מחיבור השמות "ישראל ארי לייב" יחדיו:

עם היותם שמות שונים בעלי תוכן שונה – הרי נעשים כולם שם של אדם אחד, ואופן כתיבתם בשטרות ע"פ תורה – בשיטה אחת דוקא. אמנם, בהפסק ריוח בין תיבה לתיבה, אבל ביחד עם זה, בשיטה אחת דוקא. וענינו בעבודת האדם – שב' אופני עבודת הנ"ל אינם בשיטות נפרדות, היינו, בזמנים ומצבים שונים, זמן מסויים שעבודתו היא באופן של קב"ע ומס"נ, וזמן מסויים שעבודתו היא באופן של אהבה בתענוגים, אלא כולם באים בשיטה אחת, באותו זמן ומצב, כלומר, שגם העבודה דאהבה בתענוגים חדורה בענין הקב"ע ומס"נ, כנ"ל בארוכה.

(משיחת ש"פ אחו"ק תשמ"ה – תורת מנחם תשמ"ה – כרך ג', עמ' 1942 ואילך).

חס ושלום "אבודים" בגלות, לא יותירו בגלות שום עניין. אפילו ה"נידחים" וה"אובדים" (שנקראים כך בתורת אמת¹⁵) – ייגאלו. הגאולה תהיה גאולה אמיתית ושלימה בכמות ובאיכות בכל הדברים, מהכלל גדול שבהם עד הפרט שבפרט שבהם: כל יהודי וכל בני ישראל – "בנערינו ובזקנינו גו" בבנינו ובבנותינו¹⁶, וגם חלקם בעולם – "כספם וזהבם איתם"¹⁷, עם כל פעולותיהם והישגיהם

ראשה¹⁰) ישנם שני פירושים: "תרין אמוראין, חד אמר גולה (לשון גלות) וחד אמר גאולה". וידוע הביאור בזה, ש"תוספת האלף שעל-ידו נעשה מבחינת גולה בחינת גאולה"¹¹ קאי על האל"ף ד"אלופו של עולם", ועל-ידי העבודה דבני ישראל בגלות "להכניס" (להמשיך ולגלות) את האל"ף, של אלופו של עולם בגלות¹², נעשה מ"גולה" "גאולה". ולכאורה אינו מובן: גאולה היא היפך הגמור

גאולה אין פירושה, שמבטלים או מזניחים את החיים הקודמים, אלא אדרבה, שהמציאות שהיתה קודם לכן משועבדת בגלות – נעשית משוחררת

בגלות. הגאולה תשחרר כל אדם ואת כל בני האדם (גם אומות העולם) וכל ענייני העולם, וכל אחד ואחד בפרט עם כל ענייניו.

כל העניינים (החיוביים) בגלות נשארים גם הלאה, אלא שיתבטל מצבם הגלותי: שיבטל ההעלם והסתר המכסה על מציאותם האמיתית והפנימית¹⁸, והשיעבוד לדרכי הטבע וגשמיות העולם המשתלשל מזה.

וכפסק דין הרמב"ם¹⁹: "אל יעלה על הלב שבימות המשיח ייבטל דבר ממנהגו של עולם או יהיה שם חידוש במעשה בראשית, אלא עולם כמנהגו נוהג... אמרו²⁰ חכמים²¹ אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד מלכויות בלבד", החידוש אז יהיה – ש"ויחזרו כולם לדת האמת"²², "ויתקן (משיח) העולם כולו לעבוד את ה' ביחד

מגלות. ואם כן, הייתכן ש(תיבת) גאולה כוללת בתוכה את תיבת "גולה" (גלות), ויתירה מזה: גאולה מורכבת (ונעשית) דווקא מ(תיבת) גולה, עד שרוב האותיות ד"גאולה" הינן בעצם "גולה"¹³, וההוספה היא רק אות אל"ף יחידה; וגם ראש התיבה¹⁴ (דגאולה) נשאר הגימ"ל ד"גולה"!!

ג. ויש לומר הביאור בזה:

גאולה אין פירושה, שעל-ידי היציאה מגלות מזניחים את החיים, הפעולות והעולם שהיה (קודם) בגלות. אדרבה: גאולה פירושה, שהמציאות שהיתה קודם משועבדת בגלות נעשית (לא בטלה חס ושלום, אלא) משוחררת.

והמעלה ושלימות דגאולה האמיתית והשלימה היא, שהכל משתחרר. אין שום עניינים שנשארים

10. זכריה ד.ב.

11. לקו"ת בהעלותך לה.ג. וראה גם אוה"ת בא עמ' רעג. בהעלותך ס"ע תכג ואילך. נ"ך עמ' תקי. המשך מים רבים תרל"ו פקל"ד.

12. שהרי "בכל מקום שגלו שכינה עמה... גלו לבבל שכינה עמה" (מגילה כט, א) – כפירוש הא' (במדרש שם) ב"וגולה על ראשה", ש"גלה לבבל וגלתה שכינה עמה", "דהיינו מה שהאלקות הוא מוסתר והעולם נראה יש ודבר נפרד כו" (לקו"ת שם, א).

13. וגם לא נשתנה הצירוף (סדר האותיות) של "גולה".

14. להעיר ש"לשון נוטריקון מן התורה" (שבת קה, א).

15. ישעיהו כז, ג. וראה לקו"ת דרושי ר"ה ס, א. ובכ"מ. סה"מ אידיש עמ' 78 ואילך.

16. כמ"ש ביצי"מ (ו"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" (מיכה ז, טו)) – בא י.ט.

17. ישעיהו ס, ט.

18. ראה הערה 12.

19. הל' מלכים פי"ב ה"א. וראה עבוה"ק ח"ב פל"ח.

20. שם ה"ב.

21. ברכות לד, ב. וש"נ.

22. שם ה"א.

חיבור השמות 'ישראל' ו'ארי' לייב'

ההוראה משמו של הו"ח ר' ישראל ארי לייב ז"ל, אחיו של כ"ק אדמו"ר • לרגל יום הארצייט, י"ג באייר, ס"ה שנים לפטירתו

ההוראה מענינו של בעל היאצ"ט – יש ללמוד משמו, כמוכן מהמבואר בשעהיה"א בתחלתו בענין "שמו אשר יקראו לו בלשון הקודש".

ובכן: שמו הראשון של בעל היאצ"ט הוא – "ישראל", ושמו השני – "ארי". ונוסף לכך ישנו גם הכינוי דשם "ארי" – "לייב", וכיודע שגם הכינוי נעשה חלק מהשם, ע"ד ובדומת שם "אלקים" שהוא כינוי לשם "הוי" ("אלקים" בנימטריא "כנוי"). היינו, עם היותו למטה משם הוי', שם המפורש שם העצם ושם המיוחד, מ"מ גם הוא משמות הקדושים שאין נמחקים, ועד שהוא כינוי לשם הוי'.

והנה, התוכן דב' שמות אלו ("ישראל", "ארי לייב") הוא – ע"ד ובדוגמת התוכן דב' הענינים ד"אחרי" ו"קדושים", וחיבור כל השמות יחדיו, שנעשים שמו של אדם אחד, הוא – ע"ד ובדוגמת החיבור ד"אחרי" קדושים", כדלקמן.

כדלקמן, כדלקמן.

ובהקדמה:

מהחילוקים שבין עבודת הצדיקים ("אחרי") לעבודת הבע"ת ("קדושים") – שעבודת הצדיקים, להיותה כפי סדר המדרגה ע"פ התורה, לא שייך בה ענין הירידה למטה מטה כדי לפעול את הבריור דלעו"ז; משא"כ עבודת הבע"ת – הרי כל ענינה הוא בירור והפיכת הלעו"ז, "ודונות נעשו לו כזכיות", עד ל"זכיות" ממש, "זכיות" כאלו שאינם שייכים אצל צדיק, להיותם למעלה מסדר המדרגה דתורה, ואילו הבע"ת מגיע אליהם – לפי שהי' תחילה במקום החושך כו', ועי"ז בא לבחי' אהבה רבה, שזוהי אהבה ד"בכל מאדך", עבודה שלמעלה ממדידה והגבלה, שעל ידה ביכלתו לברר ולהפוך גם את הענינים דלעו"ז.

וזהו גם תוכן החילוק שבין השם "ישראל" לשם "ארי לייב":

"ישראל" – קאי על אופן העבודה שאינו יורד למטה כדי לברר את בחי' הלעו"ז, ובלשון חז"ל: "אע"פ שחטא ישראל הוא", היינו, שאפילו בשעת החטא נקרא בשם "ישראל" – לא רק "יעקב" (מלשון עקב), כי אם "ישראל" ("לי ראש") דוקא, שם המעלה, דקאי על עצם ופנימיות הנפש אשר גם בשעת החטא היתה באמנה אתו ית', ולא שייך בה ענין של ירידה לברר את בחי' הלעו"ז (בדוגמת עבודת הצדיקים).

וארי" – קאי על אופן העבודה דבירור הלעו"ז (עבודת הבע"ת), שכן, ארי' כפשוטו הוא חי' טמאה, ולא עוד, אלא "מלך שבחיות", כלומר, תוקף הלעו"ז, ואעפ"כ, מבררים ומהפכים זאת לקדושה, עד שנעשה מזה ארי' שבמרכבה, ובזה גופא – "פני ארי' אל הימין", היינו, לא רק הבריור באופן ד"רב תבואות בכח שור", שגם ענין זה קשור עם הבריור דלעו"ז, בירור הניצוצות שנפלו בשבה"כ דתוהו, אבל אעפ"כ, בירור זה אינו אלא לדרגת "פני שור מהשמאל", ואילו הבריור דארי' מגיע למעלה יותר – לבחי' "פני ארי' אל הימין".

ועאכ"כ שם הכינוי "לייב" – הרי להיותו כינוי בשם לעו"ז, בלשון אידיש, שהוא הממוצע בין לשון הקודש לכל הלשונות דע' אומות, מובן, שענינו הוא בירור הלעו"ז, ע"ד המדובר במאמר שלפנ"ז בענין "יהוסף", שע"ז שניתוספה לו אות אחת (ה') משמו של הקב"ה למד שבעיים לשון – שענין זה הי' בשביל שיוכל לפעול את הבריור דכל שבעים האומות, שע"ז שיוכל לדבר עמהם בלשונם, "עם ועם כלשונם".

שנאמר²³ כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד²⁴.

על-פי זה מובן מדוע תיבת "גאולה" כוללת את תיבת "גולה", אבל – בתוספת אל"ף: הגאולה אינה מבטלת ה(עבודה ב)גלות, אדרבה: הגאולה עניינה להעלות את ה(חיים ב)גולה" (על-ידי שחרור כל הענינים מהגלות) ומזה גופא לעשות "גאולה" – על-ידי זה שמגלים בכל הענינים ד"גולה" את האל"ף דאלופו של עולם – מסירים את ההעלם והסתר בענייני הגלות המכסים על מציאותה ותכליתה האמיתית, מגלים את האלופו של עולם שבוה – התכלית דכל ענייני הגלות שבשבילה נבראו על-ידי הקב"ה – כך שמ"גולה" נעשה "גאולה".

גאולה היא גילוי האל"ף (דאלופו של עולם) ב"גולה" – גילוי האמת והפנימיות בזמן הגלות; גילוי האלוקות בכל ענייני העולם – כפי שכל זה מגלה את "כבודו" של הקב"ה ("וכל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא אלא לכבודו"²⁵) – של אלופו של עולם.

ד. האמור לעיל הוא הסברה איך "גאולה" כוללת בתוכה "גולה", כיוון שהכוונה היא שהגאולה תגביה (גם) את הגלות. אבל צריך ביאור: מדוע (העלייה דגולה) הוא עניין כזה עיקרי בגאולה, עד שזהו תוכן שמה "גאולה" (גולה בתוספת אל"ף), כיודע ששם מורה על מהות הדברי'?

ויתירה מזה: המעלה דגאולה אינה רק בעליית ענייני הגלות וענייני העולם, אלא שבגאולה (בתקופה השנייה²⁶) – לאחרי התקופה הראשונה שאודותיה מדובר ברמב"ם ז"ל) יתחדשו עניינים חדשים, חדשים ביותר בשינוי מנהגו של עולם (עד העניין העיקרי ויסודי דתחיית המתים²⁷, שהוא

23 צפניה ג.ט.

24 רמב"ם שם פ"א ה"ד.

25 אבות ספ"ו.

26 ראה "דבר מלכות" – חידושים וביאורים בהל' מלכים (קה"ת תנש"א) סימן ג (מלקו"ש חכ"ז עמ' 191 ואילך). סימן ד (מהדרן על הרמב"ם – נאמר יו"ד שבט תשמ"ז). וראה גם הדרן על הרמב"ם (משיחת ש"פ חיי שרה) ה'תנש"א. ועוד.

27 אחד מ"ג העיקרים (פיה"מ להרמב"ם סנהדרין פ' חלק יסוד ה"ג). ועד שהכופר בזה אין לו חלק לעוה"ב (סנהדרין ר"פ חלק. רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ו).

חידוש כמעשה בראשית). אם כן הייתכן שהמצב דלעתיד לבוא כולו (גם מה שלמעלה מעולם וגלות – בתקופה שנייה) נקרא בשם כללי: "גאולה" – "גולה" בתוספת אל"ף!?

ומזה מובן, שכללות הגאולה – גם העניינים הנעלים שבה – קשורה עם העבודה דהכנסת האל"ף דאלופו של עולם ב"גולה". עד שזה פועל את הגאולה (כפי שתיבת "גאולה" מורכבת מאותיות "גולה" בתוספת אל"ף), וכל ענייני גאולה נמשכים ומרימים את ה"גולה", כדלקמן.

ה. הביאור בזה יובן על-פי המשנה הראשונה בפרק דשבת זו, פרק שלישי דפרקי אבות: "הסתכל בשלושה דברים ואין אתה בא לידי עבירה", ואחר-כך ממשיכה המשנה למנות את ה"שלושה דברים" – "דע מאין באת, ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון וכו'".

נשאלת השאלה – מניינא למה למה²⁸: מה נוגע לכאן המספר שישנם "שלושה דברים"? ואף אם המספר נוגע, מדוע צריכה המשנה לפרש זאת, כל אחד ואחד יכול הרי לספור בהמשך המשנה שהיא מונה שלושה דברים?

ויש לומר אחד הביאורים בזה:

דברי המשנה "הסתכל בשלושה דברים" [כיודע שלשון המשנה היא "דבר קצר וכולל עניינים רבים"²⁹] אין כוונתם רק לשלושת הדברים הנמנים בהמשך המשנה, אלא גם לעניין "שלושה דברים" בכלל; המשנה נותנת הוראה: "הסתכל בשלושה דברים" – אדם צריך להסתכל (הסתכלות בעיון) ב"שלושה דברים"³⁰, ועל-ידי זה "אין אתה בא לידי עבירה":

אדם יכול לחשוב שצריכים להיות אצלו רק שני עניינים: הוא עצמו והקב"ה כביכול שאותו הוא עובד, "אני נבראתי לשמש את קוני'³¹".

אומרת המשנה – "הסתכל בשלושה דברים": אדם צריך להתבונן (להסתכל) ולראות (שישנם) "שלושה דברים": נוסף על מציאותו ("אני")

28 לשון הש"ס – שבת עג, ריש ע"ב. ויש"נ.

29 הקדמה לפיה"מ להרמב"ם (ד"ה אח"כ ראה להסתפק).

30 וכיוון שלשון המשנה הוא "דבר קצר (וכולל עניינים רבים)" – אין צריך לפרש מה הם ה"שלושה דברים".

31 משנה ובריתא סוף קידושין.

"חלק לעולם הבא"

רבי אלעזר המודעי אומר: המחלל את הקדשים, והמבזה את המועדות, והמלביין פני חבריו ברבים, והמפר בריתו של אברהם אבינו, והמגלה פנים בתורה שלא כהלכה, אף על-פי שיש בידו תורה ומעשים טובים, אין לו חלק לעולם הבא (פרק ג, משניות א, י)

ביאור כ"ק אדמו"ר:

אמרו חז"ל איזהו חכם הרואה את הנולד, שבכל דבר הוא מסתכל ורואה את הנולד מזה. וענין זה הוא עיקר גדול בעבודת ה', כי להיות שקיום המצוות הוא עבודה גדולה וטרחה יתירה, וכמו כן ענין לאכפייא לסטרא אחרא על-ידי המניעה מעבירה הוא עבודה ויגיעה רבה, הנה זה אפשר להיות על-ידי זה שרואה את הנולד.

כמאמר והוי מחשב הפסד מצווה כנגד שכרה, שהפסד המצווה צריך לחשב כנגד שכרה, שההפסד עכשיו הוא באין ערוך לשכר שיהיה אחר כך, כי ההפסד הוא בדברים גשמיים שהם עניינים עוברים, ואילו השכר הוא שכר נצחי. ובפרט לפי המבואר בענין שכר מצווה מצווה שמצווה היא מלשון צוותא, והיינו ששכר המצווה הוא ההתקשרות בעצמות ומהות אין-סוף ברוך-הוא, הרי בודאי שאין ערוך כלל הפסד המצווה לגבי שכרה שיהיה אחר כך.

וכמו כן הוא גם כן לענין שכר עבירה כנגד הפסדה, ששכר עבירה הוא "נופת תיטופנה שפתי זרה", הנה צריך לחשב שכר זה כנגד ההפסד – "ואחריתה מרה כלענה", אשר גם הפסד זה הוא נצחי.

שהרי כמו ששכר המצווה הוא נצחי כנ"ל, כמו כן גם הפסד העבירה הוא נצחי, כמו שכתוב בתניא לענין טמטום המוח או טמטום הלב שנעשה על-ידי העבירות, שאף שכבר עשה תשובה נכונה, הרי עיקר התשובה בלב, והלב יש בו בחינות ומדרגות רבות והכול לפי מה שהוא אדם וכו', ומסיים, שהיום לא נתקבלה תשובתו ועוונותיו מבדילים, או שרוצים להעלותו לתשובה עילאה יותר כו', ולכן אמר דוד וחטאתי נגדי תמיד, ומזה מובן שהפסד העבירה, אחריתה מרה, הוא ענין נצחי, ובמילא הנה שכר העבירה אינו נחשב לכלום כנגד הפסדה.

ועל-ידי זה שמחשב הפסד מצווה כנגד שכרה ושכר עבירה כנגד הפסדה, מחשב ורואה מה שיהיה בסופו, שזהו על-דרך מה שכתוב איזהו חכם הרואה את הנולד, אזי יקיים את המצוות, מבלי הבט על גודל היגיעה שבדבר.

וזהו שמצינו במידות שמנו חכמים, שרבי שמעון בן נתנאל שהיתה מדתו 'ירא חטא', אמר איזו היא דרך טובה שידבק בה האדם הרואה את הנולד. כי מכיוון שהיה ירא חטא בחר ב'הרואה את הנולד', שעל-ידי זה יהיה ירא חטא ולא יחטא לעולם. הנה, יראת חטא אינה היראה מפני העונשים ושאר העניינים הבאים מצד העבירות, כי אם היראה מצד עצם החטא, שחטא הוא מלשון חסרון, והיינו שעל-ידי העבירה יחסר לו תמיד ההתקשרות בעצמות ומהות.

ככדי שיהיה ירא חטא, היינו שיהיה ירא מכל עניין של חטא, גם דקדוק קל של דברי סופרים, וגם עניין שהוא לפנים משורת הדין, וגם עניין קדש עצמך במותר לך, שעל-ידי זה יחסר לו תמיד ההתקשרות בעצמות ומהות – הנה יראה זו באה על-ידי שרואה את הנולד.

(חלק ממאמר שבת פרשת משפטים תשי"ג. תורת מנחם התוועדות תשי"ג חלק א (i) עמ' 341-343)

בי", עד בעולם העשייה הגשמית, שבו ישנו "את החיים ואת הטוב"⁴¹, וגם את הדרך השנייה של היפך הטהרה (עד שהנשמה צריכה שם לשמירה, "ואתה"³⁹ משמרה בקרבי"⁴²) – בכדי למלאות את הכוונה דעשיית דירה בתחתונים.

דלכאורה: ירידת הנשמה בגוף היא היפך הנהגתו הרגילה של הקב"ה, שהוא מקור ותכלית הטוב והחסד, ומטבע הטוב להטיב⁴³, ומצד החסד והטוב היה צריך להיות תמיד עליות, וכאן לוקח הקב"ה נשמה ומורידה למטה, "ירידה גדולה ובחינת גלות ממש"⁴⁴, "מאגרא רמה לכירא עמיקתא"⁴⁵!

ומזה מובן גודל העילוי (והחסד) בעבודת ועשיית דירה בתחתונים, שבעבור זה כדאי להוריד את הנשמה למטה, לא בשביל הנשמה עצמה ("כי הנשמה עצמה אינה צריכה תיקון כלל"³⁷), אלא כדי לתקן את הגוף ונפש הבהמית וחלקו בעולם, בכדי לעשות דירה בתחתונים. כיוון שעל ידי הירידה ועבודת הנשמה למטה לעשות דירה בתחתונים, נפעל עניין נעלה יותר מעבודת הנשמה עצמה למעלה – הגילוי דעצמותו יתברך⁴⁶ בתחתונים.

עד שהעילוי נמשך ונפעל גם בנשמה (שירדה למטה), שנוסף על כך שהנשמה מגיעה לדרגה נעלית יותר (שלמעלה ממקום שמשם ירדה), גילוי תוקף הנשמה, מקבלת הנשמה גם שייכות לגילוי עצמותו יתברך שנפעל על-ידי (עבודת הנשמה למטה בעשיית) הדירה בתחתונים⁴⁷.

על-פי זה מובנת הוראת המשנה "הסתכל בשלושה דברים": מבלי הבט על גודל העילוי

(41) ניצבים לטו.

(42) ראה לקו"ת דברים שם. אה"ת שמות (כרך ז) עמ' ב'תקיה.

(43) עמק המלך שער שעשועי המלך רפ"א. שעה"ה"א פ"ד. שומר אמונים ויכוח ב' ס' יד.

(44) כי גם כשיהיה צדיק גמור עובד ה' ביראה ואהבה רבה בתענוגים לא יגיע למעלות דביקותו בה' בדחילו ורחימו בטרם ירידתו לעוה"ז החומרי לא מינה ולא מקצתה כו' (תניא שם (מח, סע"א)).

(45) ע"פ לשון חז"ל – חגיגה ה,ב.

(46) ראה קונטרס יו"ד שבת ה'תנשא סעיף ג. וש"נ.

(47) בארוכה ע"ד ב' עניינים אלו – ראה לקו"ש חט"ו עמ' 246 ואילך. סה"מ מלוקט ח"ב עמ' שכ. קונטרס ב' אייר

ה'תנשא. ועוד.

ומציאות הקב"ה ("קוני") כביכול – ישנו דבר שלישי: מציאות העולם שנברא על-ידי הקב"ה, ושעל-ידו משמש יהודי את קונו³².

תכלית³³ בריאת העולם וירידת הנשמה למטה בגוף גשמי בעולם הזה התחתון שאין תחתון למטה ממנו היא – למלאות את הכוונה ד"נתאוהו הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים³⁴, שיהודי על-ידי עבודתו יברר ויזכך את גופו ונפשו החיונית וגשמיות וחומריות העולם, ולעשות מכל זה דירה להקב"ה.

ואת זה הוא פועל על-ידי עבודתו בגוף למטה בקיום התורה ומצוות, (ש(רוב) המצוות נתלבשו בדברים גשמיים³⁵, ועל-ידי קיום מצווה עם דבר גשמי מבררים ומזככים את הדבר הגשמי ועושים ממנו כלי לאלוקות. על דרך מצוות צדקה [ש"שקולה כנגד כל המצוות³⁶, "עיקר המצוות מעשיות ועולה על כולנה"³⁷] – שיהודי לוקח "מגיע כפיו"³⁷ מכספו הגשמי שהוא הרוויה, ו"נותן חיי נפשו לה"³⁷. ועל דרך זה בכל המצוות. והעניין השלישי ("הסתכל בשלושה דברים")

לעשות דירה בתחתונים – הוא (לא עניין צדדי, אלא אדרבה: זה) נוגע לשלימות השניים (כביכול): הקב"ה והאדם העובד, כיוון ש"נתאוהו הקב"ה להיות לו יתברך בתחתונים", ו"זה כל האדם ותכלית בריאתו וירידתו לעולם הזה להיות לו יתברך דירה בתחתונים"³⁸.

ועד כדי כך נוגע זה להאדם ("שיסתכל בשלושה דברים") – שבשביל זה היתה ירידת נשמתו למטה על-ידי הקב"ה: למרות גודל עילוי הנשמה למעלה, "נשמה"³⁹ שנתת בי טהורה היא"⁴⁰ ואין שם מקום להיפך הטהרה, שלח אותה הקב"ה למטה, "אתה"³⁹ בראתה, אתה יצרתה, אתה נפחתה

(32) ראה גם שיחת ש"פ אחו"ק תשמ"ח ס"ט (ס' השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 435). ש"פ אמור תשמ"ט ס"ז (ס' השיחות תשמ"ט ח"ב ס"ע 439 ואילך). ש"פ אחו"ק תש"נ ס"ז.

(33) בהבא להלן – ראה בארוכה תניא פל"ו ואילך. ובכ"מ.

(34) ראה תנחומא נשא טז. שם בחוקותי ג. במדב"ר פ"ג, ו.

(35) ראה גם תניא פ"ד (ח,ב). אגה"ק ס"י (קיד, סע"ב ואילך).

(36) ב"ב ט,א.

(37) תניא פל"ז (מח,ב).

(38) שם (מט, סע"א).

(39) נוסח ברכות השחר.

(40) ראה לקו"ת בחוקותי מז. סע"ד ואילך. ר"פ דברים. ובכ"מ.

”החסידיים נשמעו לרבים”

בסקירה נוספת של עמנואל בן רשף (שם עמ' רפגד) מבליט הכותב את העובדה הבאה: ”אנשי הכפר הקימו מפעלים ודאגו לא רק לתושבי הכפר בלבד, אלא גם לעולים ונוער מן ארצות הגולה, ובייחוד מאפריקה הצפונית, שנהרו למושב זה.

”מתיישיבי חב”ד מפורסמים בנאמנותם הדתית המוצקה וגם באהבת הארץ.

”בחורף שנת תשט”ז (1956) ... ענה להם במברק התעודדות ודרש מהם שכל נסיון ומכשול לא יזיום מעמדתם בארץ-ישראל; שעליהם להתגבר על צערם הגדול ולא לעזוב את הכפר הנועד להיות לאור ולמופת ליהדות הנאמנה. הוא קרא להם להכפיל את מרצם ומאמציהם להרחבת יתר של גבולות מושבם, להאדיר את המוסדות ולהגדיל את כוח קליטתם בשביל עולים חדשים.

החסידיים נשמעו לרבים, ומאז השקיעו כל נפשם לפיתוח הכפר בחומר וברוח לתפארת כל התנועה החב”דית. בתחילה התנחלו בכפר כמאתיים משפחות עולי רוסיה ואירופה המזרחית, ומספרם הולך הלך וגדל על ידי הוספת עולים חדשים. עכשיו הם עסוקים בהקמת מוסד גדול שייקרא ”יד החמישה” על שם חמישה תלמידים שנספו בהתנפלות הערבים. לרגל הצלחת כפר חב”ד מתכננים כעת להקים מושב חקלאי שני של חסידי חב”ד בארץ ישראל.”

מר ש.ז. שרגאי מאחל ומייחל (שם עמ' רפז): ”חב”ד הארצישראלית, חב”ד הגאולתית, עתידה, לדעתי, לכבוש את חב”ד שבגולה. ולא ירחק כיום; חב”ד הכפרית הבונה את המדינה, מתחילה כבר כעת לכבוש את הלבבות לא רק מהיושבים בארץ, אלא גם של אלה הנמצאים עדיין בגולה...”

ביקורי אישים בכפר חב”ד

”בוודאי כמנהגו הטוב כמה שנים יבקר בכפר חב”ד ביום הבהיר הוא יום י”ט כסליו הבע”ל”... כך כתב הרבי למר שז”ר (איגרות קודש) כרך חי עמ' ז). כמעט כל אישיות ארץ ישראלית, או אישיות שעמדה לבקר בארץ ישראל, עשה הרבי כ”שליח מצווה” למסור פרישת שלום בכפר חב”ד.

”המשורר אורי צבי גרינברג יענה להזמנת וועד כפר חב”ד, וימסור ב’התועדות’ חסידיית... ד”ש מהרבי מליובאווטש. אצ”ג שהה בחדרו של הרבי בביקורו האחרון בארה”ב משך שעתיים ושמע את דעתו של הרבי על הבעיות העומדות ברומו של עולמנו” (שרות ידיעות חב”ד צוטט ב’משבחי רבי עמ’ 129-130).

ב’14.8.62 ביקר בכפר חב”ד יצחק בן דוד, שכתב בספר המבקרים באותם ימים: ”באתי ראיתי והתרשמתי, ראויים על הברכה עמכם כל אחי הקימו תלמידים רבים לתועלת המדינה לתורה ולעבודה.

”נהניתי מאווירת חב”ד בכפר חב”ד, לזאת באתי על-החתום תחזקנה ידי הבונים והתומכים מרדכי ב”ר שמריהו קוסבר מניו-יורק, י”ב תמוז תשכ”ג.” ”אני מלא התפעלות לגודל המפעל החינוכי הזה ולשכלולו” – כתב בנימין אליהב בא’ דר”ח אדר ב’ תשכ”ג.

”מיוזג גלויות הוא צו השעה וזהו גפר חב”ד יבורכו העושים ותשרה עליהם ברכת ה” – אלו דברי שמואל שלזינגר – ו’ כסליו תשכ”א, י”ג לישראל”. ”זכיתי ב”ה לראות כמו עיני בכפר חב”ד והנה הכול עד להפליא יהי רצון שתזכו לראות ברכה במעשה ידיכם לפי שיטת חב”ד. יום ו ערב שבת קודש פרשת תזריע מצורע תשכ”א – אפרים רבינסקי”.

ונחזור לימי בראשית: יושב ראש הכנסת הראשונה י. שפרינצק שיגר מכתב ברכה לוועדת הקליטה וההתיישבות של אגודת חסידי חב”ד באה”ק – ובו כתב (פרסום ראשון): ”א. נ. יבורך השלב החדש בדרכם של אנשי חב”ד. יגאל דם קדושי חברון – נאמני בעל התניא בהצמחת חיים עבריים חדשים בכפר ספוריה. בכבוד רב י. שפרינצק יושב ראש הכנסת.”

נחתום בהתבטאות של הרבי (’משבחי רבי עמ’ 182):

בעזרת ה’, ובהשתתפותם של תושבי כפר חב”ד... נמצאים בתהליך של התפתחות והתפשטות כפורחת עלתה ניצה...
ושם (עמ’ 191) מסיים הרבי:
יתרחב ויתפשט ויגדל מעלה מעלה כפר חב”ד הן בכמות והן באיכות.”

דנשמתו של יהודי, ”חלק אלוקה ממעל ממש”⁴⁸, צריך תוכן עבודתו להיות, שנוסף לזה שעושה מעצמו ”דירה” להקב”ה עלידי גילוי נשמתו בגופו הגשמי (העילוי בהנשמה שבא עלידי זה) – צריך גם להסתכל ”בשלושה דברים”, ויעשה דירה לו יתברך בתחתונים דעולם, שהעולם עצמו נעשה דירה להקב”ה.

ועלידי זה מגיע גם האדם עצמו לשלימות (כיוון ש”זה כל האדם ותכלית בריאתו כו”), ואף על-פי שלגביו הרי זו ירידה (בחיצוניות ו)לפי שעה, הרי דווקא עלידי זה נפעל העילוי בו עצמו – ש”אין אתה בא לידי עבירה”: עלידי עבודתו בעשיית דירה בתחתונים (הסתכל בשלושה דברים), ”אין אתה בא לידי עבירה”, אפילו לא ”לידי”, האפשרויות לעשות עבירה.

1. עליפי הנ”ל יובן גם העניין ד”גאולה” אותיות גולה בתוספת אל”ף:

גאולה (אינה מבטלת את ה”גולה”, אלא) כוללת בתוכה את ה”גולה”, ואדרבה: היא מעלה את הגולה עלידי שמכניסה ומגלה בה את אלופו של עולם – כיוון שהכוונה היא לעשות דירה לו יתברך בתחתונים, כולל כפי שהתחתונים נמצאים בגלות, לגלות את אלופו של עולם בתחתונים במצבם כפי שהם נמצאים בגלות.

ואדרבה: זהו תוכן ומהות הגאולה [גם ענייני הגאולה שלמעלה מגלות, השינוי במנהגו של עולם, על דרך תחיית המתים⁴⁹] – ”גילוי אור אין

48) תניא רפ”ב.

49) כמ”ש בתניא שם (רפ”ז): ”תכלית השלימות הזה של ימות המשיח ותחיית המתים כו’ תלוי במעשינו ועבודתינו במשך זמן הגלות.” וי”ל ש”ימות המשיח” קאי על תקופה הראשונה (שלא יבטל דבר ממנהגו של עולם) ו”תחיית המתים” קאי על תקופה השנייה.

סוף ברוך הוא בעולם הזה הגשמי⁵⁰, עד שנעשה דירה לו יתברך בתחתונים, לו לעצמותו⁵¹.

ולכן תלוי עניין הגאולה ב”מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות”⁵⁰ (גולה), העבודה דהכנסת האל”ף (אלופו של עולם) בגולה, עד שעלידי זה נעשית גאולה [רוב האותיות וראש תיבת גאולה הוא – ”גולה”, כנ”ל סעיף ב’].

זאת אומרת: נוסף לזה שה(עלייה הגדולה דה)גאולה באה עלידי הירידה בגלות [על דרך גילוי תוקף אור הנשמה עלידי ירידתה למטה], נעשית גאולה מ”גולה” (בתוספת אל”ף) עצמה⁵² – הדירה לעצמותו נפעלת בתחתונים עצמם [על דרך העילוי שנפעל בנשמה עלידי הדירה בתחתונים]⁵³.

(קטעים מהתועדות שבת-קודש פרשת אחרי-קדושים,

י”ג באייר ה’תשנ”א; התועדות תשנ”א

כך ג עמ’ 177-182 – תרגום מיידיש)

50) ל’ התניא שם.

51) המשך תרס”ו ס”ע ג. ובכ”מ – נסמנו בסה”מ מלוקט ח”ב עמ’ רמא.

52) וזהו הטעם ש”יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא” (אבות פ”ד מ”ז), מפני המעלה בעבודה ”בעולם הזה” דווקא (גילוי האל”ף ב”גולה”), בעשיית דירה בתחתונים (תענוג בורא) שלמעלה ”מכל חיי העולם הבא” (תענוג נברא), ובעולם הבא יהיה גילוי עניין זה למטה (ראה לקו”ש ח”ה עמ’ 243 ואילך).

53) ולכן שלימות השכר תהיה לנשמות בגופים דווקא, בתחיית המתים (לקו”ח צו טו, ג. ובכ”מ (נסמנו בסה”מ מלוקט ח”ד עמ’ קעז הערה 7)) – כדעת הרמב”ן (בשער הגמול בסופו), ואדרבה: לע”ל תהיה הנשמה ניונית מן הגוף (המשך וככה תרל”ז פצ”א.ב. המשך תרס”ו עמ’ תקכח. ס’ השיחות תורת שלום ס”ע 127 ואילך. סה”מ תרח”ץ עמ’ ריט. לקו”ש ח”כ עמ’ 44. חכ”א עמ’ 88. ועוד). וראה קונטרס ב’ אייר ה’תשנ”א סו”ס ח ואילך.

חז"ל קבעו לבקש ולתבוע

תביעת הגאולה תזרז אותה

לכאורה, תביעתם של האנשים שלא יכלו להקריב קרבן פסח במועדו, "למה ניגרע" – תמוהה ביותר... לפני חודשים ספורים בלבד עמדו בני ישראל במעמד הר סיני, ושם נאמר להם "ואתם תהיו לי ממלכת כוהנים וגוי קדוש" על-ידי זה שיקימו את התורה ומצוותיה, ולכן צריכים הם לקיים את כל ציוויי הקב"ה שנמסרו אליהם על-ידי משה רבינו – "משה קיבל תורה מסיני ומסרה כו"ל לכל בני ישראל; אבל מהי פשר הטענה והתביעה "למה ניגרע" – לקיים דבר שלא נצטוו עליו!?

אלא מכאן למדים אנו הוראה נפלאה – שכאשר יהודי מרגיש שחסר לו משהו בעניין הקשור עם יראת שמים, תורה ומצוותיה, אינו סומך על אף אחד, לא על משה רבינו ואפילו לא על הקב"ה (כביכול), ואינו אומר "אין לנו להישען אלא על אבינו שבשמים"... אלא צועק ותובע: "למה ניגרע!" הפתגם "אין לנו להישען אלא על אבינו שבשמים" – הוא אחד הסימנים דחושך הגלות, עקבות משיחא, ומבואר בספרים טעם הדבר – שבכך "מתרץ" את עצמו על העובדה שאינו עושה מאומה, מכיוון שאין לנו אלא להישען על אבינו שבשמים! [...]

יש הטוענים: מדוע מדברים ומכריזים ללא הרף על העניין דביאת המשיח, "אני מאמין" . . . בביאת המשיח . . . אחכה לו בכל יום שיבוא" – יש לסמוך על הקב"ה שיגאל את ישראל מתי שירצה!?! [...]

הנה על זה בא הלימוד וההוראה מ"פסח שני" [...]: לא זו בלבד שבקשה ותביעה זו אינה היפך התורה חס ושלום, אלא אדרבה – התורה ציוותה להתנהג כן, על-ידי אנשי כנסת הגדולה, שתיקנו שכאשר יהודי מבקש צרכיו מהקב"ה בעת תפילת העמידה – יאמר בתפילתו "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח" . . . כי לישועתך קיוונו כל היום", "ותחזינה עינינו בשוכך לציון!"

ואינו מסתפק בכך שמבקש ודורש זאת בתפילה אחת – אלא חוזר על בקשה ותביעה זו בכל תפילה ותפילה, ג' פעמים בכל יום!

לכאורה, כבר ביקש זאת בתפילת שחרית, ולאחרי כן גם בתפילת המנחה – המוכרת שבכל התפילות, כדברי הגמרא: לעולם יהא אדם זהיר בתפילת המנחה שהרי אליהו לא נענה אלא בתפילת המנחה" ואם-כן, מהו הצורך לחזור ולבקש זאת בתפילה הסמוכה – תפילת ערבית? [...]

בני ישראל מבקשים וצועקים – ביחד עם דוד המלך, דוד מלכא משיחא – "עד מתי!?!... וכמו כן צועקים: אלוקים אל דמי לך ואל תחרש ואל תשקוט אל" [...].

ונמצא שעל-ידי זה שישאל מבקשים וצועקים אודות הגאולה – פועלים הם שהגאולה תבוא במהירות וזריזות יותר מכמו שהיתה לולי בקשה ותביעה זו!

(משיחת י"ד באייר, פסח שני, ה'תשד"מ; התועדויות תשד"מ כרך ג, עמ' 1686-1680 – בלתי מוגה)

68 שנים לכפר חב"ד

בתיאורים נלהבים דיווחו עיתונאיים על ביקוריהם בכפר חב"ד הצעיר, שהוקם על-ידי עולים חדשים שנרדפו בברית-המועצות • לרגל מלאות 68 שנים להיווסדו, מוגשים כאן קטעי עיתונות ורשמים שהעלו על הכתב אישי ציבור שביקרו בכפר חב"ד

היסודות הרוחניים של כפר חב"ד הם בראשונה ("לכל לראש") כמובן כשמו של כפר חב"ד – לימוד פנימיות התורה, נשמת התורה, חב"ד דתורה יחד עם לימוד נגלה דתורה. ולזה דרושה גם הקדמת עבודת התפילה. כך פתח הרבי את דבריו ביחידות המפורסמת לתושבי כפר חב"ד בכ"ו בתשרי התשד"מ ('משבחי רבי' עמ' 180).

עוד מפניי אותה 'יחידות' (שם עמ' 187-186): לנשי ובנות ישראל יש השפעה גדולה מאוד על בעליהן, הוריהן, אחיהן ואחיותיהן. מובן, אפוא, שקיום כל עניינים אלו – של האמת והשלום אהבו" – תלוי בהן, ובנוודאי הן תראינה דוגמה חיה בכך, ובשמחה ובטוב לבב. וכך לא תהיה ל"מלך זקן וכסיל" שום דריסת רגל בכפר חב"ד.

"כפר חב"ד הוא עיר הבירה ושם חשים גילוי אלוקות במוחש" אמר הרבי ב'יחידות' לרה"ח ר' ברוך גופין שי' מוותיקי ובוני הכפר. הדברים נדפסו לראשונה ב'משבחי רבי' עמ' 179.

"בהשגחת הרבי מלובאביץ"

כך מספר הד"ר הלל זיידמן בסיום מחקרו "לקורות יחס חב"ד לארץ ישראל" שהופיע ב'החסידות וציון' תשכ"ג עמ' רסט: "גולת הכותרת של מוסדות לובאביץ' היא כפר חב"ד, שנוסד עם קום המדינה ובעזרתה המליאה. עם תום מלחמת העולם השנייה באה הפתעה לישראל הריהי עליית חסידי חב"ד מרוסיה, שהגיעו בעקבותיהם של פליטי פולין החל משנת תש"ז. רובם אנשים

צעירים, שגילם אינו עולה על זה של השלטון הסובייטי, בערך 30 שנה. משמע שנולדו ברוסיה וכל חייהם בילו תחת שלטון הסובייטים ואת יהדות רוסיה בגדלותה ובפריחתה לא ידעו. ובכל זאת שמרו על הגחלת, וכאשר הגיעו אחרי נידודים וסכנות למחוז חפצם, לא"י המשוחררת, גחלת זו ללהב יצאה.

"לא זו בלבד שנשתרשו ונקלטו היטב בארץ תודות לעזרתה הרבה של ממשלת ישראל והסוכנות היהודית ומוסדותיה, אלא גם קיימו ו"הפיצו מעיינותיהם חוצה" לימדו חב"ד לעולים מתימן ועדות המזרח, שעל חסידות חב"ד ועל חב"ד מימיהם לא שמעו.

"הם הקימו בשנת תש"ח בשפריד, ליד סרפנד, מושב חקלאי בשם כפר חב"ד, בו מתגוררות כמאתיים משפחות. הכפר קלט הרבה משפחות מעולי מארוקו וטוניס, וכעת מתכוננים להקים כפר חב"ד שני.

"בכפר קיימים מוסדות שונים כמו בית הספר חקלאי, ישיבה ותלמוד תורה, בית ספר לדפוס ובית-הספר למסגרות, סמינר למורות ובית הספר מקצועי לבנות "בית רבקה" . . .

"העליה המתמדת ובניין הארץ של חסידי חב"ד מתנהלים ביזמתו והשגחתו של הרבי מלובאוביץ', המקדיש הרבה מזמנו למען תמיכת המפעלים בארץ-ישראל ולהרחבתם, ולבנות חדשים.

"מנהלי כפר חב"ד ומפעליו מבקרים לעתים תכופות אצל הרב[י] בברוקלין לקבל ממנו תמיכה, עידוד והדרכה בפעולותיהם.